МІЖНАРОДНИЙ ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ

ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Моніторинг сприяння торгівлі в Україні

Період моніторингу:
9 жовтня - 3 грудня 2019 року

Випуск № 51,
грудень 2019

Шановні читачі!

Перед Вами випуск Інформаційного бюлетеня «Моніторинг сприяння торгівлі в Україні», продукт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій, який публікується за підтримки МФ "Відродження" в рамках проекту "Громадська ініціатива "За прозору та чесну митницю". Ми прагнемо надати Вам найсвіжішу та найбільш актуальну інформацію стосовно процедур спрощення торгівлі. Тому для нас дуже важлива Ваша думка, відгуки та побажання щодо комунікаційних зв'язків та методів надання інформації на адресу: tfd@ier.kiev.ua

Зміст

Нормативно-правові акти, що набрали чинності..... 4

Унесено зміни до Митного кодексу в частині посилення захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України..... 4

Уряд спростив реєстрацію представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності..... 5

Уряд створив Комісію з питань захисту бізнесу..... 5

Проєкти нормативно-правових актів..... 7

Пропонується переформатувати роботу Державної митної служби у єдину юрособу..... 7

Законопроєкт спрямований на вдосконалення структури управління у сфері державної податкової та митної політики..... 8

Нова редакція Митного тарифу..... 9

Парламент розгляне питання приєднання України до Угоди ТРАСЕКА..... 9

Новини..... 11

Скасовано операцію "Бастіон" на митниці..... 11

Офіційно запрацювала нова Митна служба України..... 11

Унесено зміни до Митного кодексу в частині посилення захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України

Закон України № 202 від 17 жовтня 2019 року "Про внесення змін до Митного кодексу України щодо захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України"

Мета закону - посилення боротьби з контрафактним та піратським імпортом товарів в Україну.

Зокрема, у законі наведено визначення таких термінів, як: “контрафактні товари”, “піратські товари”, а також ”товари, що підозрюються в порушенні прав інтелектуальної власності”. У переліку об'єктів права інтелектуальної власності в Митному кодексі України виключено корисну модель, але додано “компонування напівпровідникових виробів”. Також визначено поняття “швидкопсувних товарів” у випадку призупинення митного оформлення.

Так, до контрафактних товарів належать:

- товари, на яких без дозволу міститься позначення, тотожне з охоронюваною в Україні торговельною маркою стосовно одного й того самого виду товарів, або яке є схожим настільки, що його можна сплутати з такою торговельною маркою;
- товари, неправомірно позначені назвою або термінами, які порушують права інтелектуальної власності на географічне зазначення;
- будь-яка упаковка, етикетка, наліпка, брошура, інструкція, гарантія чи інший документ такого типу, які є предметом порушення прав інтелектуальної власності на торговельну марку або географічне зазначення.

Заходи щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності не застосовуються до оригінальних товарів, тобто товарів, які були виготовлені за згодою правовласника, або товарів, виготовлених особою, належним чином уповноваженою правовласником на виробництво певної кількості товарів, у тому числі у кількості, що перевищує обумовлену між цією особою і правовласником.

Крім цього, новими нормами визначено, що:

- орган доходів і зборів не може за власною ініціативою призупинити митне оформлення швидкопсувних товарів;
- передбачена можливість дострокового випуску товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою в порушенні прав інтелектуальної власності;
- визначено особливості призупинення митного оформлення та знищення невеликих партій товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України в міжнародних поштових та експрес-відправленнях.

До товарів, що підозрюються в порушенні прав інтелектуальної власності, застосовуватимуться такі заходи:

- призупинення митного оформлення товарів;
- знищення товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою в порушенні прав інтелектуальної власності;
- призупинення митного оформлення та знищення невеликих партій товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України в міжнародних поштових та експрес-відправленнях;

- зміна маркування на товарах та їхній упаковці.

Зокрема, йдеться про товари:

1) які громадяни переміщують на митну територію України або за її межі;

2) під час їх увезення на митну територію України (у тому числі з метою транзиту) або вивезення за межі митної території України;

3) що поміщуються в митні режими імпорту, реімпорту, експорту, реекспорту, тимчасового ввезення, тимчасового вивезення, митного складу, вільної митної зони, переробки на митній території, переробки за межами митної території.

Водночас, указані вище заходи не застосовують щодо товарів, що ввозяться громадянами на митну територію України в ручній поклажі та/або в супроводжуваному багажі для власного використання і не призначені для виробничої чи іншої підприємницької діяльності.

Закон вимагає ухвалення відповідної підзаконної нормативної бази, яка має врегулювати порядок ведення нового реєстру об'єктів прав інтелектуальної власності та режим взаємодії митних органів із суб'єктами господарювання. Наразі, Міністерство фінансів проводить відповідну роботу.

Джерело:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/202-20

Уряд спростив умови реєстрації представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності в Україні

Постанова Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2019 року № 893 "Деякі питання реєстрації представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності в Україні"

Уряд значно полегшив можливість відкриття іноземними компаніями представництва на території України. Зокрема, знижено плату за реєстрацію представництва іноземного суб'єкта господарювання в Україні з діючих 2500 дол. США

до 1-го прожиткового мінімуму для працездатних осіб,тобто - 1921 гривні.

Крім того, скорочено термін реєстрації представництва з 60 до 20 робочих днів.

При цьому для іноземних суб'єктів господарської діяльності, які є резидентами держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, реєстрація представництва в Україні буде коштувати 30 прожиткових мінімумів для працездатних осіб та триватиме до 60 робочих днів з дня подання документів.

Джерело: https://bit.ly/2E4hs0Y

Уряд створив Комісію з питань захисту бізнесу, ліквідувавши Міжвідомчу комісію з питань забезпечення дотримання правоохоронними органами прав та законних інтересів осіб

Постанова Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2019 року № 902 "Про утворення Комісії з питань захисту бізнесу"

Уряд створив Комісію з питань захисту бізнесу й одночасно ліквідував Міжвідомчу комісію з питань забезпечення дотримання правоохоронними органами прав та законних інтересів осіб.

Комісія з питань захисту бізнесу є тимчасовим консультативно-дорадчим органом Кабінету Міністрів України. ЇЇ утворено з метою покращення бізнес-клімату в Україні та створення належних умов для залучення інвестицій, у тому числі іноземних, шляхом захисту бізнесу від незаконних зазіхань із боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, юридичних осіб публічного права, їхніх посадових та службових осіб, інших осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, осіб, прирівняних до них, недопущення перешкоджання законній діяльності суб'єктів підприємницької діяльності.

До складу Комісії входять: прем'єр-міністр України, голова Комісії, радник Прем'єр-міністра України, секретар Комісії, заступник міністра юстиції, заступник міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, заступник міністра внутрішніх справ, заступник директора Державного бюро розслідувань, Бізнес-омбудсмен (за згодою), секретар Національної інвестиційної ради (за згодою), заступник голови СБУ (за згодою), заступник директора Національного антикорупційного бюро (за згодою).

Основними завданнями Комісії є:

1) сприяння забезпеченню координації дій органів виконавчої влади з питань захисту бізнесу;

2) визначення механізмів та способів вирішення проблем під час реалізації державної політики з питань захисту бізнесу;

3) підготовка пропозицій щодо формування та реалізації державної політики з питань захисту бізнесу;

4) удосконалення нормативно-правових актів із питань захисту бізнесу;

5) розгляд звернень суб'єктів господарювання щодо перешкоджання їхній роботі та іншого порушення їхніх прав і законних інтересів державними органами, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими та службовими особами;

6) ухвалення обов'язкових до розгляду рекомендацій для державних органів, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових та службових осіб щодо припинення перешкоджання роботі суб'єктів господарювання та іншого порушення їхніх прав і законних інтересів;

7) у межах компетенції здійснення заходів, спрямованих на покращення бізнес-клімату в Україні, підвищення рівня дотримання прав і законних інтересів суб'єктів господарювання;

Серед іншого, Комісія наділена правом звертатися до правоохоронних органів щодо вжиття заходів із метою припинення порушення прав і законних інтересів суб'єктів господарювання, а також може ініціювати питання про притягнення до відповідальності за порушення норм законодавства представників державних органів, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових та службових осіб.

Джерело:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/902-2019-п

Пропонується переформатувати роботу Державної митної служби у єдину юридичну особу

Проєкт Закону України реєстр. номер 2318 від 28 жовтня 2019 року "Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення структури управління у сфері державної митної та податкової політики"

Ініціатор: Кабінет Міністрів України

Законопроєкт розроблено у зв'язку з утворенням Державної митної і Державної податкової служб України (ДМСУ і ДПСУ) та з метою забезпечення ефективної реалізації державної митної політики та державної податкової політики.

У проєкті реалізовано концепцію однієї юридичної особи для системи центральних органів виконавчої влади, що реалізують державну митну та державну податкову політику та направлено на розмежування функцій ДМСУ та ДПСУ із визначенням законодавчих умов їх належного функціонування. За задумом ініціаторів, документ має посилити інституційну спроможність зазначених державних органів.

Водночас, існує альтернативна позиція. Опоненти вказують на надто сильну концентрацію повноважень у центральному апараті відомств, організаційні складнощі функціонування структур у такому вигляді та практичну незручність та неефективність від такої організаційної структури, зокрема для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Також є побоювання щодо підвищення корупційних ризиків в умовах значної концентрації повноважень у центральному апараті служб.

Проєкт запроваджує новий формат діяльності, зокрема Держмитслужби як єдиної юридичної особи, у зв'язку з чим її територіальні органи будуть здійснювати діяльність не як юридичні особи публічного права, а як відокремлені підрозділи. Крім цього, передбачається узгодження положень інших законодавчих актів України у зв'язку з проведенням реформи митних органів.

Також пропонуються зміни до цілої низки нормативних актів, відповідно до яких:

- вносяться зміни до понятійного апарату в законодавстві;

- передбачено делегування керівником центрального органу виконавчої влади керівнику територіального органу як відокремленого підрозділу апарату центрального органу виконавчої влади, окремих повноважень відповідно до положення про територіальний орган;

- визначено особливості оплати праці державних службовців центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну митну політику та політику центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну податкову політику, їхніх територіальних органів, з урахуванням положень Митного кодексу України та Податкового кодексу України.

Наразі немає однозначної відповіді на питання щодо найбільш ефективного формату роботи, зокрема Держмитслужби. Незважаючи на задекларованe підвищення функціональної ефективності запропонованої структури відомства, яке декларується авторами законопроекту, існують достатньо обґрунтовані побоювання щодо надмірної концентрації влади і центру ухвалення рішень в одних руках, що несе в собі серйозні корупційні ризики в майбутньому.

Джерело: https://bit.ly/2sW3bko

Законопроєкт щодо вдосконалення структури управління у сфері державної податкової та митної політики

Проєкт Закону України реєстр. номер 2419 від 11 листопада 2019 року "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення структури управління у сфері державної податкової та митної політики"

Ініціатор: Кабінет Міністрів України

Проєкт Закону розроблено з метою реалізації концепції однієї юридичної особи для системи центральних органів виконавчої влади, що реалізують державну податкову та державну митну політику і направлено на розмежування їх функцій із визначенням законодавчих умов їх належного функціонування.

Цей законопроєкт взаємопов'язаний із проєктом Закону України "Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення структури управління у сфері державної митної та податкової політики" (реєстр. номер 2318 від 28 жовтня 2019 року). Проєктом пропонується внести зміни до Податкового кодексу України, відповідно до яких:

- уточнюється перелік органів державної влади, які матимуть статус контролюючого органу, встановлюється чітке розмежування їхніх функції та повноважень у сфері адміністрування податків і зборів;
- закріплюється статус державних податкових інспекцій як структурних підрозділів територіальних органів (відокремлених підрозділів) ДПСУ, що діють на підставі положень про такі територіальні органи (відокремлені підрозділи);
- передбачається, що порядок інформаційного обміну між ДМСУ та ДПСУ затверджуватиметься Мінфіном;
- деталізуються положення щодо делегування повноважень на виконання функцій, передбачених Податковим кодексом України, законодавством із питань сплати єдиного внеску, у керівній вертикалі ДПСУ;
- у зв'язку з реформуванням системи органів державної влади, що реалізують державну податкову та митну політику, вносяться уточнення щодо: рівнів контролюючих органів для можливості адміністративного оскарження рішень таких контролюючих органів платниками податків; особливостей обліку великих платників податків у територіальному органі (відокремленому підрозділі) податкової служби, який здійснює супровід великих платників податків, або його структурних підрозділах; термінології Кодексу щодо назв органів влади, які реалізують податкову та митну політику;
- визначено особливості оплати праці та проходження служби державними службовцями ДПСУ та Держмитслужби та їхніх територіальних органів.

Наведений проєкт не є самостійним і несе в собі ті ж самі ризики, що й законопроєкт 2318.

Джерело: https://bit.ly/2sW2Fms

Нова редакція Митного тарифу

Проєкт Закону реєстр. № 2482 від 21 листопада 2019 року "Про Митний тариф України"

Ініціатор: Кабінет Міністрів України

Проєкт Закону про Митний тариф України розроблено з метою приведення діючої товарної номенклатури у відповідність до вимог більш актуальної на сьогодні Гармонізованої системи опису та кодування товарів – 2017. Це здійснюється на виконання міжнародних зобов'язань, узятих у рамках Міжнародної конвенції про Гармонізовану систему, адаптації статистичної системи України до міжнародних методів, стандартів та класифікації й усунення розбіжностей у версіях систем української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності України та країн-торговельних партнерів.

Діючий Митний тариф України побудовано на основі Гармонізованої системи опису та кодування товарів версії 2012 року, тоді як застосування заходів тарифного та нетарифного регулювання в більшості країн світу, зокрема в країнах Європейського Союзу, з 1 січня 2017 року здійснюється на основі ГС-2017.

У зв'язку зі згаданим виникає ряд ускладнень, пов'язаних, зокрема, із розбіжностями в товарних кодах країни-експортера та України під час митного оформлення продукції, що імпортується, та неможливістю зіставлення митної статистики, наданої в рамках домовленостей про обмін статистичною інформацією.

Проєктом Закону пропонується нова редакція Митного тарифу України, в основі якої нова версія Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД), що побудована на основі Гармонізованої системи опису та кодування товарів 2017 року на рівні перших шести знаків і Комбінованої номенклатури Європейського Союзу (КН ЄС) на рівні сьомого і восьмого, з урахуванням зобов'язань у рамках СОТ.

ГС-2017 (на рівні 6 знаків) містить окремі зміни, що розподілені таким чином:

85 – сільськогосподарська галузь;

45 – хімічна галузь;

13 – лісовий сектор;

15 – текстильна промисловість;

6 – чорні та кольорові метали;

35 – машинобудівна галузь;

8 – транспорт;

26 – інші галузі.

Як результат прийнятих змін, частина кодів додана, перенумерована або вилучена у зв'язку з низьким обсягом торгівлі (менше 100 млн. доларів США за рік для товарної позиції ГС та менше 50 млн. доларів за рік для товарної підпозиції ГС, за даними міжнародної митної статистики).

Водночас, проєкт нового Митного тарифу України не передбачає зміну ставок увізного мита на товари, а лише змінює класифікації окремих товарів.

Джерело: https://bit.ly/38mwxZy

Парламент розгляне питання приєднання України до Угоди ТРАСЕКА

Проєкт Закону України реєстр. № 0010 від 21 листопада 2019 року "Про приєднання до Угоди про розвиток мультимодальних перевезень ТРАСЕКА"

Проєкт Закону України "Про приєднання до Угоди про розвиток мультимодальних перевезень ТРАСЕКА" розроблено з метою забезпечення виконання внутрішньодержавної процедури,

необхідної для приєднання України до зазначеної угоди.

Угоду ТРАСЕКА було вчинено 16 червня 2009 року для вдосконалення нормативно-правової бази та поліпшення умов здійснення перевезень у регіоні країн – учасниць міжнародного транспортного коридору Європа – Кавказ – Азія, а також спрощення процедур виконання мультимодальних перевезень. Сьогодні міжнародний транспортний коридор ТРАСЕКА включає в себе транспортну систему таких 13 країн-учасниць: Азербайджан, Вірменія, Болгарія, Грузія, Іран, Казахстан, Киргизстан, Молдова, Румунія , Таджикистан, Туреччина, Україна, Узбекистан. Основні вантажопотоки, які проходять через коридор ТРАСЕКА, формуються, з одного боку, у Західній і Центральній Європі, а з іншого - у Середній і Південно-Східної Азії.

Угода визначає основні умови здійснення мультимодальних перевезень між країнами ТРАСЕКА та дає можливість отримати певні переваги над іншими державами в забезпеченні цього виду перевезень, що матиме позитивний вплив на підвищення конкурентоспроможності транспортної системи України, сприятиме розвитку транзитного потенціалу та збільшенню експорту транспортних послуг України.

Джерело: https://bit.ly/2PqTTVj

Скасовано операцію "Бастіон" на митниці

Видано наказ про скасування операції "Бастіон" на митниці, яка стартувала в червні 2019 року. Операція тривала з 3 червня 2019 року і її завершення планувалося 31 грудня 2019 року на всій митній території України. Її метою було посилення боротьби з контрабандою і так званим "сірим імпортом" шляхом запровадження спільних оперативних груп на митних постах. Незважаючи на відповідні показові звіти, ефективність подібних неодноразових спецоперацій виявилася сумнівною.

Джерело:

https://ua.interfax.com.ua/news/general/618954.html

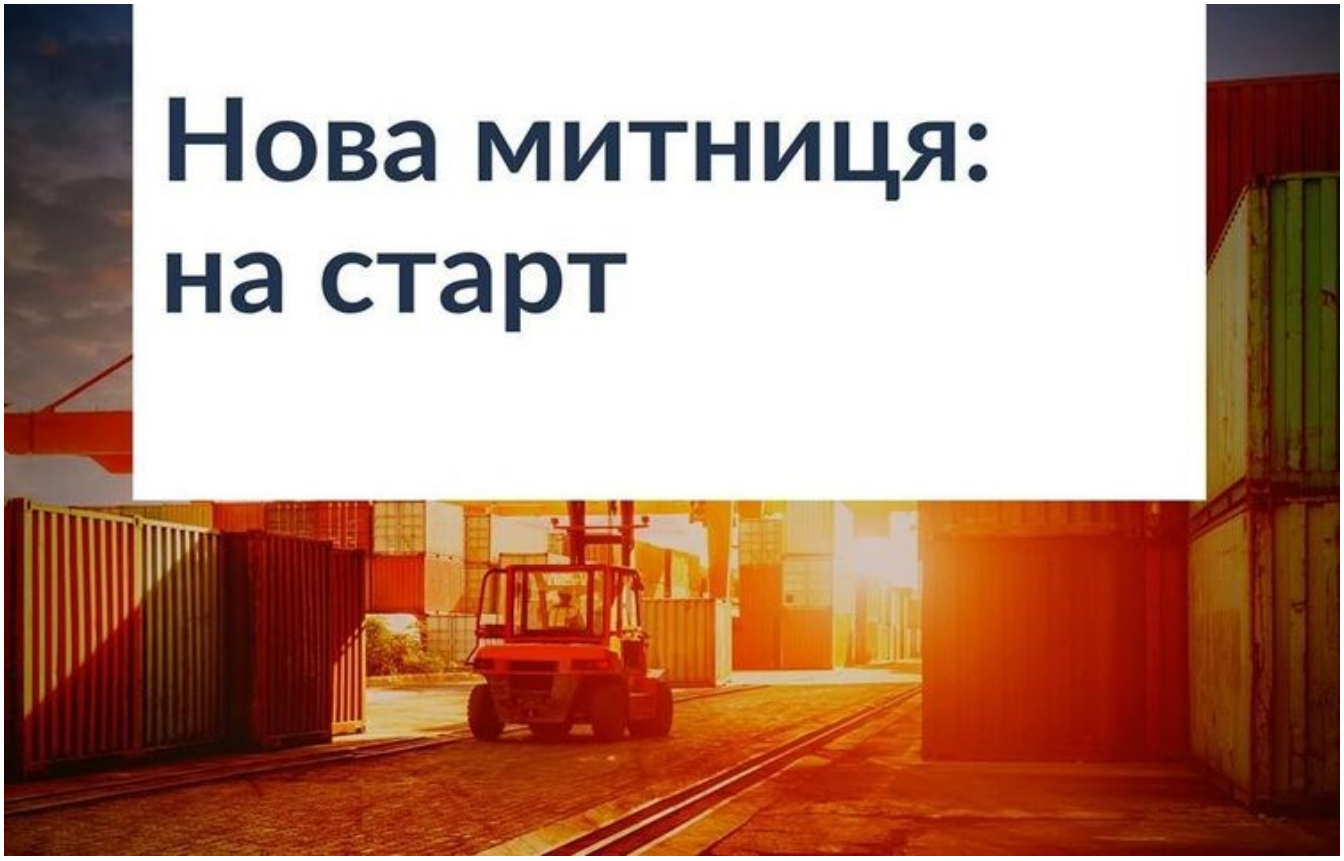
Офіційно запрацювала нова митна служба

8 грудня 2019 року офіційно запустилася Нова митниця. Період передачі повноважень від фіскальної служби до новоствореної Державної митної служби тривав майже півроку. Голова Держмитслужби Макс Нефьодов заявив, що серед іншого "вдалося не допустити потрапляння більш ніж 500 найбільш "сумнівних" керманичів до лав нової структури, скоротити кількість митниць з 26 до 16 та забезпечити майже непомітний для користувачів перехід від одного держоргану до іншого".

Вже відразу після опівночі 8 грудня було оформлено декілька вантажів. За словами М. Нефьодова усю ніч керівництво Держмитслужби контролювало усі процеси, аби перехід відбувся плавно. В.о. керівники митниць об'їжджали пости, щоб переконатись, що проблем немає. В центральному апараті була виведена на роботу група, яка розбирала усі складні випадки. Нефьодов подякував команді, яка забезпечила запуск нового органу.

Джерело:

https://www.facebook.com/max.nefyodov?epa=SEARCH_BOX

“Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” є продовженням випусків Щомісячного моніторингу сприяння торгівлі в Україні, який готувався Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій у рамках проекту “Діалог зі сприяння торгівлі”, за фінансової підтримки Європейського Союзу та співфінансування Міжнародного фонду “Відродження”.

Запропонований інформаційний бюлетень є продовженням попереднього і публікується в рамках проекту “**Громадська ініціатива “За прозору та чесну митницю”** за сприяння МФ “Відродження” та є моніторингом впровадження в Україні заходів зі спрощення процедур міжнародної торгівлі.

Публікація складається з трьох частин:

- нормативно-правові акти, що набрали чинності
- проекти нормативно-правових актів
- новини

Ми розуміємо, що малому та середньому бізнесу не вистачає часу на проведення аналізу нового законодавства або можливих нормативних новацій. Також, значна кількість таких актів складна для розуміння пересічної людини. “Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” покликаний привернути увагу до цікавих подій, нововведень законодавства України, що стосуються сфери спрощення процедур торгівлі і можуть безпосередньо впливати на суб’єкти зовнішньоекономічної діяльності. Також у цих публікаціях ми будемо робити аналіз проектів нормативних актів із цієї тематики.

Інститут економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕД) - міжнародно визнаний незалежний український аналітичний центр, заснований у 1999 році.

ІЕД займається аналізом проблем економічного розвитку, міжнародної торгівлі та ділового клімату (зокрема в секторі МСП), бере участь у розробці документів політики національного та регіонального рівня.

ІЕД регулярно випускає власний макроекономічний прогноз для України та бере участь у розробці консенсус-прогнозу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

Команда соціологів ІЕД проводить регулярні опитування підприємств та експертів із метою оцінки ділового клімату та очікувань українського бізнесу.

ІЕД успішно поєднує свою аналітичну діяльність з адвокацією змін та участю в громадському житті України. ІЕД співпрацює з центральними та місцевими органами влади, вітчизняними та закордонними аналітичними центрами, організаціями громадянського суспільства.

Робота ІЕД фінансується за рахунок грантів, благодійних внесків та коштів технічної допомоги.

Застереження

Моніторинг сприяння торгівлі в Україні підготовлений ІЕД і має виключно інформаційний характер. Хоча ми доклали щонайбільших зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-якої частини цієї публікації. У разі використання обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.

Матеріал відображає позицію авторів і не обов’язково збігається з позицією Міжнародного фонду “Відродження” та (або) Інституту економічних досліджень та політичних консультацій.